

EL SEGLE XVII

EL PRIMER TRACTAT INTERNACIONAL

Al segle XVII els russos havien començat a conquerir l'Àsia Interior. Pel 1647 havien establert ciutats i forts al costat dels rius i llacs siberians fins que, finalment, van arribar a l'Oceà Pacífic. Els interessos principals dels russos a Sibèria eren les pells valuoses, com les d'erminis, guineu platejada i marta gibelina.

I la Xina ofería un mercat excel·lent per elles.

Els russos avançaven amb compte perquè volien terra a Sibèria i també volien comerciar amb la Xina.

Durant el segle XVII els russos van intentar enviar ambaixadors a Xina però Kangxi tenia molts problemes amb la transició del Ming al Qing per prestar-los atenció.

La colonització russa de Sibèria no va significar una amenaça pels xinesos fins que van arribar al riu Amur.

Allà van reclamar terres que pertanyien a tributaris xinesos i, a més a més, els russos podien formar una aliança amb les tribus mongoles.

A més a més, els dzungars encara eren una amenaça seriosa per Kangxi, Galdan havia estat derrotat però els dzungars encara ocupaven gran part de la regió, on la **pressió a l'est de l'imperi rus es trobava amb l'expansió al nord de l'imperi xinès.**

Finalment, es va signar un tractat entre la Xina i Rússia a Nerchinsk el 1689.

El bàndol manxú va ser assistit per dos jesuïtes, Gerbillon i Pereira, útils pels seus coneixements de dret i llatí.

El mongol podria haver estat l'idioma pont del tractat, però els jesuïtes van imposar el llatí com a llengua dictatorial del tractat.

Això va permetre que els jesuïtes afavorissin la banda manxú i que per consegüent obtinguessin els millors termes per la seva missió a la Xina.

Aquest és el primer tractat signat entre un poder europeu i l'estat xinès.

El tractat s'ocupa d'assumptes de comerç i diplomàcia i estableix les fronteres de Rússia i la Xina al llarg dels rius Amur, Argun i Kerulen. En un altre tractat a Kiakhta el 1727, es va establir un hostal rus a Beijing, per allotjar a les missions comercials i diplomàtiques dels russos. Aquesta va ser la primera ambaixada estrangera permanent de la història xinesa.

També es va permetre als russos construir una església ortodoxa amb alguns sacerdots i obrir una escola de llengua xinesa per a estudiants russos. Així va començar a Rússia la primera tradició europea sobre estudis xinesos, la qual ha continuat fins avui en dia.

El Tractat de Nerchinsk va proporcionar als jesuïtes el màxim prestigi a la cort xinesa.

D'acord amb això, el 1692 Kangxi va emetre l'Edicte de Tolerància.

Però els seus dies gloriosos estaven a punt d'acabar perquè la Controvèrsia dels Ritus estava en camí.

Durant gairebé mig segle havien gaudit d'un privilegi papal que reserva la missió de la Xina als jesuïtes, excloent tots els altres ordes religiosos.

I això havia alimentat una forta enemistat per part dels dominics, agustins, franciscans, etc.

Les coses van empitjorar als anys trenta, quan els primers dominics van arribar a Fujian i els seus mètodes missioners discrepaven del dels jesuïtes.

A més a més, fins i tot dins de l'orde jesuïta, el mètode d'adaptació que Matteo Ricci havia començat va trobar una important oposició.

Tota la metodologia de la missió jesuïta a la Xina va ser qüestionada i la discussió va agafar una tendència tòxica.

La pregunta era: els ritus xinesos, en especial venerar antecessors, eren cerimònies civils o una forma d'idolatria? Per aclarir la situació es va enviar una delegació papal a la Xina el 1705.

L'enemistat entre l'enviat del Papa i els jesuïtes de la cort va donar a conèixer a Kangxi les rivalitats entre les religions europees.

Aquell mateix any va emetre l'ordre que tots els missioners, que es quedessin a la Xina, havien d'obtenir una llicència imperial i havien de seguir «les normes de Matteo Ricci».

El projecte jesuïta a la Xina havia estat dissenyat amb una visibilitat gran a la cort i la disputa entre les instruccions papals i el decret de l'emperador els va posar en dificultats.

Per preservar el favor imperial els jesuïtes de la cort va intentar fer-se útils.

Aquest va ser el cas dels jesuïtes francesos que havien arribat el 1687 i que jugaven un rol decisiu en la creació dels primers mapes científics de la Xina.

Aquest va ser també el cas de Guiseppe Castiglione, qui es va convertir en un prolífic pintor de renom de la cort.

Els seus treballs barrejaven la sensibilitat estètica europea i xinesa i cobria una gran varietat de temes des dels manxús abanderats fins al desplegament impactant de les tropes manxús i xineses a les campanyes de l'Àsia Interior de Qianlong.

També va dissenyar les Mansions Occidentals dels Yuanming yuan, l'Antic Palau d'Estiu, per satisfer el gust de l'emperador pels edificis exòtics.

El palau va ser totalment saquejat i destruït per les tropes franceses i angleses el 1860, durant la Segona Guerra de l'Opi. Però nous sacerdots, a part dels jesuïtes, estaven entrant a la cort xinesa.

Dos d'ells, jugaven rols significants en les relacions entre la Xina i l'occident i tots dos estaven en desacord amb els jesuïtes. Un d'ells, Mateo Ripa, es va convertir en un gravador extraordinari i va enviar a Europa planxes de gravat sobre els jardins de Jehol que havia fet per l'emperador. Van ser decisives en el desenvolupament dels jardins d'estil xinès, especialment a Anglaterra. L'altre, Teodorico Pedrini, va escriure el primer tractat sobre música occidental que es va publicar a la Xina.

El seu llibre influent va introduir la música barroca a la cort xinesa.

I va ser inclòs a la gran enciclopèdia Qianlong. Els jesuïtes del segle XVIII van continuar sent molt influents a Europa, on les seves cartes eren publicades i molt divulgades com a Cartes Edificants i Curioses.

Però mai van recuperar el desitjat lloc de cap del Departament d'Astronomia i la seva influència política va desaparèixer per sempre.